

*** KỈ NIỆM 10 NĂM TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU TÔN GIÁO RA SỐ ĐẦU TIÊN ***

10 NĂM TẠP CHÍ *NGHIÊN CỨU TÔN GIÁO*

(26/08/1999 – 26/08/2009)

NGUYỄN VĂN DŨNG^(*)

Ngày 26 tháng 12 năm 1998, Bộ trưởng Bộ Văn hóa - Thông tin quyết định cấp giấy phép hoạt động cho Tạp chí *Nghiên cứu Tôn giáo* (số 3824 - BVHTT - GPXBBC) với tôn chỉ mục đích: Công bố, giới thiệu những công trình nghiên cứu về tôn giáo ở trong và ngoài nước theo quan điểm đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước Việt Nam. Sau một thời gian chuẩn bị cơ sở vật chất, nhân sự và bài vở, ngày 26 tháng 8 năm 1999, Tạp chí *Nghiên cứu Tôn giáo* đã ra số đầu tiên.

Ra đời và lớn lên trong chặng đường 20 năm Đổi mới do Đảng Cộng sản Việt Nam khởi xướng và lãnh đạo, trong 10 năm qua, Tạp chí *Nghiên cứu Tôn giáo* đã hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao, góp phần thực hiện đường lối Đổi mới trong một lĩnh vực đặc thù và nhạy cảm - lĩnh vực tôn giáo. Từ bước đi chập chững buổi ban đầu, đến nay, Tạp chí đã có những bước tiến vượt bậc, chững chạc bước vào "làng tạp chí khoa học" của Viện Khoa học Xã hội Việt Nam nói riêng và của cả nước nói chung. Từ chỗ ra 3 tháng một kì buổi ban đầu, sau 2 năm hoạt động, Tạp chí đã xuất bản 2 tháng một kì và hiện nay ra đều kì 1 tháng một số với ấn bản tiếng Việt và 3 tháng một kì với ấn bản tiếng Anh. Bên cạnh đó, một phiên bản điện tử với địa chỉ <http://www.vjol.info> do tổ chức INASP (Vương quốc Anh) giúp đỡ cũng đã chính thức phục vụ bạn đọc với cả ấn bản tiếng Việt và ấn bản tiếng Anh. Như vậy, đến nay, Tạp chí phục vụ không chỉ bạn đọc trong nước, mà còn đến với bạn bè quốc tế và kiều bào ở nước ngoài qua các ấn bản in truyền thống và qua phiên bản điện tử.

Trong 10 năm qua, Tạp chí đã in và phát hành gần 100.000 cuốn tiếng Việt với gần 8.000.000 trang in, gần 2.500 cuốn tiếng Anh với hơn 200.000 trang in, 1 trang điện tử gồm cả tiếng Việt và tiếng Anh.

Để có được một Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo với nội dung khoa học nghiêm túc, phong phú, hấp dẫn, luôn giữ vững định hướng chính trị, hình thức trình bày trang nhã như ngày nay, tập thể cán bộ Tòa soạn luôn nỗ lực hết mình, trước hết là để có được một đội ngũ cộng tác viên đông đảo, am hiểu và nhiệt tình với nghề nghiên cứu tôn giáo và tôn giáo học, một nghề còn khá mới mẻ ở Việt Nam. Ban Biên tập xác định, đội ngũ cộng tác viên luôn là nhân tố quan trọng nhất, góp phần vào sự phát triển bền vững của Tạp chí. Chất lượng khoa học của Tạp chí hoàn toàn phụ thuộc vào đội ngũ này. Cho đến nay, có thể nói, đội ngũ cộng tác viên của Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo đông đảo hơn bao giờ hết. Cộng tác viên của Tạp chí giờ đây không chỉ bó gọn trong các cơ quan nghiên cứu khoa học xã hội, trong các trường đại học, học viện, mà còn mở rộng tới cán bộ trong các cơ quan quản lí nhà nước về tôn giáo, các ban ngành hữu quan của Đảng và Mặt trận Tổ

*. TS., Phó Tổng biên tập Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo.

quốc Việt Nam, chức sắc, tín đồ các tôn giáo và những người yêu thích nghiên cứu tôn giáo ngoài xã hội với đủ mọi lứa tuổi. Đặc biệt, nhiều học giả nước ngoài và trí thức Việt kiều cũng đã gửi bài và cộng tác thường xuyên với Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo. Đội ngũ cộng tác viên đông đảo của Tạp chí được Ban Biên tập định hướng vào những chuyên mục cụ thể nhằm chuyên nghiệp hóa lĩnh vực nghiên cứu của họ, từ đó góp phần nâng cao chất lượng của Tạp chí. Bạn đọc có thể tham khảo tên tuổi và bài viết của họ qua Tổng mục lục 10 năm Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo.

Ba chuyên mục chính luôn được Ban Biên tập quan tâm đặc biệt vì những chuyên mục này quyết định chất lượng khoa học và bản sắc của Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo. Trong 10 năm qua, Tạp chí đã có những đóng góp đáng kể cho sự phát triển ngành tôn giáo học ở Việt Nam, một ngành khoa học mới có vài chục tuổi, trong khi đó, trên phạm vi thế giới, nó đã ra đời từ nửa sau thế kỉ XIX, gắn liền với tên tuổi của Nhà Phương Đông học người Anh, gốc Đức, Friedrich Max Muller (1823-1900).

Chuyên mục *Tôn giáo-Vấn đề lí luận và thực tiễn* có công đầu cho sự phát triển này. Với gần 200 bài viết đăng trong chuyên mục này trong vòng 10 năm qua và rải đều trong hơn 70 số tạp chí, thoạt nhìn có vẻ còn khiêm tốn nhưng đi sâu phân tích mới thấy hết công sức mà các nhà nghiên cứu đã bỏ ra cho việc giải quyết những vấn đề lí luận và thực tiễn của tôn giáo học ở Việt Nam. Ngay từ những số đầu tiên, Ban Biên tập đã cho đăng tải những bài nghiên cứu đề cập tới tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối, chính sách của Đảng Cộng sản Việt Nam về vấn đề tôn giáo. Một loạt bài về C.Mác, Ph.Ăngghen, V.I. Lênin với vấn đề tôn giáo của các học giả trong và ngoài nước đã lần lượt được công bố trong 10 năm qua. Tư tưởng về tôn giáo của các nhà Khai sáng ở Châu Âu, các tác gia triết học cổ điển, các nhà hoạt động cách mạng, v.v.... đã liên tục được đăng tải. Kinh nghiệm giải quyết vấn đề tôn giáo ở một số nước tiêu biểu được giới thiệu với bạn đọc. Tạp chí đặc biệt coi trọng những vấn đề lí luận về tôn giáo học như: xã hội học tôn giáo, triết học tôn giáo, đạo đức tôn giáo, lịch sử tôn giáo, các hiện tượng tôn giáo mới, khuynh hướng phát triển trong các tôn giáo trên thế giới hiện nay, quan hệ giữa Nhà nước và Giáo hội, v.v....

Tôn giáo và Dân tộc là một trong ba chuyên mục lớn của Tạp chí, luôn phát triển ổn định và có bề sâu về chuyên môn. Với khoảng 350 bài viết, mỗi bài đều là một công trình nghiên cứu công phu, nghiêm túc của các tác giả, đề cập tới mọi mặt của đời sống tôn giáo ở Việt Nam, từ sự du nhập và hội nhập của các tôn giáo ngoại sinh như Phật giáo, Công giáo, Tin Lành giáo, Islam giáo đến sự ra đời và phát triển của các tôn giáo nội sinh như đạo Cao Đài, Phật giáo Hòa Hảo, tín ngưỡng, tôn giáo của các dân tộc, v.v....; từ những đóng góp của các tôn giáo vào đời sống lịch sử-văn hóa-tư tưởng của dân tộc đến việc đề cao những giá trị đạo đức tôn giáo, khơi dậy lòng yêu nước, thương người nơi tín đồ các tôn giáo, thu hút họ cùng toàn dân đoàn kết thực hiện mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh”. Có thể nói, đây là chuyên mục thu hút được nhiều cộng tác viên nhất, từ những nhà nghiên cứu chuyên nghiệp đến các tác giả nghiệp dư, từ những người có học hàm, học vị đến các nghiên cứu sinh mới bước vào nghề nghiên cứu tôn giáo.

Chuyên mục *Tôn giáo ở nước ngoài* luôn được bạn đọc trong nước quan tâm và đón nhận vì những giá trị thông tin khoa học nhiều chiều của nó. Tuy buổi ban đầu còn gặp

hiều khó khăn vì đội ngũ cộng tác viên còn mỏng, nhưng cho đến nay, Tạp chí cũng đã có được một đội ngũ cộng tác viên giỏi về ngoại ngữ, vững về chuyên môn, am hiểu về tình hình tôn giáo ở nước ngoài, nắm bắt được những vấn đề thời sự trong đời sống tôn giáo thế giới. Nhờ đó, Ban Biên tập đã duy trì thường xuyên chuyên mục này nhằm cung cấp cho bạn đọc những thông tin cần thiết về các tôn giáo và sinh hoạt tôn giáo ở nhiều nước trong khu vực và trên thế giới như: Phật giáo ở Thái Lan; Thần đạo và Phật giáo Thiên tông ở Nhật Bản; Hindu giáo ở Ấn Độ; Islam giáo ở Trung Đông, Đông Nam Á, Tây Âu, Bắc Mỹ; Tin Lành giáo ở Mỹ; Công giáo ở các nước Phương Tây; Lạt Ma giáo ở Nga; các tôn giáo ở Trung Quốc; tình hình tôn giáo ở Australia, v.v....

Bên cạnh những vấn đề nghiên cứu cơ bản của tôn giáo học, Tạp chí luôn quan tâm đến các vấn đề thời sự trong đời sống tôn giáo trong nước và nước ngoài. Các bài viết được thể hiện trong chuyên mục *Thời sự tôn giáo* những số gần đây, được tăng cường cả về bề rộng lẫn bề sâu, được dư luận quan tâm và đánh giá cao. Những vấn đề xung đột tôn giáo và dân tộc, vấn đề tự do tôn giáo và lợi dụng tự do tôn giáo, nhân quyền vào mục đích chính trị vụ lợi, vấn đề tranh chấp đất đai tôn giáo, vấn đề các hiện tượng tôn giáo mới, v.v.... đều là những vấn đề nóng, song Ban Biên tập đã không né tránh. Những bài viết trên chuyên mục này đã cung cấp cho bạn đọc thông tin đa chiều, qua đó góp phần thực hiện nhiệm vụ đấu tranh tư tưởng chống lại các thế lực thù địch lợi dụng các vấn đề dân tộc, tôn giáo, nhân quyền để thực hiện chính sách “Diễn biến hòa bình” nhằm mục đích phá hoại những thành quả của công cuộc đổi mới trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc của nhân dân ta dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam.

Ngoài ra, các chuyên mục khác của Tạp chí như *Trao đổi ý kiến*, *Thường thức tôn giáo*, *Giới thiệu sách*, *Thông tin khoa học*, *Tin tức tôn giáo* vẫn được duy trì thường xuyên. Trong 10 năm qua, gần 300 tin, bài đã được đăng trong các chuyên mục này, tạo cho cộng tác viên một diễn đàn trao đổi khoa học về những vấn đề còn có ý kiến khác biệt, mới lạ, đồng thời cũng cung cấp cho bạn đọc những kiến thức phổ thông về các tôn giáo, về các hoạt động khoa học, hoạt động tôn giáo cũng như các công trình mới xuất bản về đề tài tôn giáo.

Một trong những hướng phát triển của Tạp chí là ra các số chuyên đề phục vụ cho công tác nghiên cứu. Các số chuyên đề này luôn được bạn đọc quan tâm vì tính hệ thống và thực tiễn của chúng. Song, trong 10 năm qua, hướng đi này tuy đã thu được những kết quả đáng ghi nhận nhưng vẫn chưa thoát khỏi trạng thái thử nghiệm vì các nguyên nhân chủ quan và khách quan. Với hơn chục số chuyên đề trong tổng số hơn 70 số đã ra mắt là một con số còn khiêm tốn.

10 năm, một chặng đường chưa phải là dài, nhưng cũng không còn là ngắn. Để có được kết quả như ngày hôm nay, công đầu thuộc về các cộng tác viên của Tạp chí, song cũng phải kể đến sự cố gắng nỗ lực hết mình của các cán bộ Tòa soạn Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo. Trong suốt 10 năm qua, biên chế của Tòa soạn luôn dao động trong các con số 4-5 người, bao gồm cả lãnh đạo kiêm nhiệm đến nhân viên thuộc các bộ phận chuyên môn như: biên tập, trị sự, kĩ thuật, phát hành. Ý thức được trách nhiệm của mình đối với một lĩnh vực khoa học còn non trẻ nhưng lại rất nhạy cảm về chính trị, các cán bộ của Tòa soạn, từ lãnh đạo đến nhân viên, luôn cố gắng hết mình với mong muốn chất lượng khoa học của Tạp chí ngày một nâng cao, giữ vững định hướng chính trị, khắc phục

tối đa những sai sót về mặt kĩ thuật, trình bày đẹp hơn, chuyên nghiệp hơn, đảm bảo ra đều kì với số lượng phát hành ngày một tăng thêm. Mặc dù đã luôn cố gắng để không phụ lòng bạn đọc và cộng tác viên, song tập thể cán bộ Tòa soạn nhận thấy rằng vẫn chưa đáp ứng được yêu cầu đặt ra ngày càng cao từ phía xã hội. Để có những đóng góp tích cực cho việc xây dựng ngành tôn giáo học, cho công tác đào tạo đại học và sau đại học chuyên ngành tôn giáo học, để thực sự là cầu nối giữa Đảng và Nhà nước Việt Nam với giáo hội và tín đồ các tôn giáo, tạo sự đồng thuận trong xã hội giữa những người có đạo và những người ngoài đạo, góp phần thực hiện tốt những nhiệm vụ tư tưởng - chính trị - xã hội của đất nước trong giai đoạn mới, còn rất nhiều việc cần phải làm cả từ phía Tòa soạn lẫn từ phía cộng tác viên và bạn đọc.

Vạn sự khởi đầu nan! Đoạn đường đầu khó khăn nhất đã đi qua. Nhân dịp kỉ niệm 10 năm ngày Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo ra số đầu tiên, Ban Biên tập Tạp chí xin gửi lời cảm ơn chân thành tới lãnh đạo Viện Khoa học Xã hội Việt Nam, Bộ Văn hóa - Thể thao và Du lịch, Bộ Thông tin và Truyền thông, Ban Tuyên giáo Trung ương, các đơn vị, ban ngành trong và ngoài Viện Khoa học Xã hội Việt Nam, tổ chức INASP, Trung tâm Thông tin Khoa học-Công nghệ Quốc gia cùng toàn thể cộng tác viên và bạn đọc yêu quý vì sự chỉ đạo, giúp đỡ và cộng tác với Tạp chí trong những năm qua và hi vọng sẽ tiếp tục nhận được sự chỉ đạo, giúp đỡ và cộng tác trong những chặng đường tiếp theo./.

CHÚC MỪNG GIÁO SƯ ĐẶNG NGHIÊM VẠN

Ngày 11 tháng 6 năm 2009, Chủ tịch nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam Nguyễn Minh Triết đã kí Quyết định số 873 QĐ/CTN tặng Huân chương Độc lập hạng ba cho GS. Đặng Nghiêm Vạn, cán bộ tiên khởi nghĩa, Nguyên Tổng Biên tập Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo, Nguyên Viện trưởng Viện Nghiên cứu Tôn giáo, Viện Khoa học Xã hội Việt Nam đã có thành tích đặc biệt xuất sắc trong quá trình công tác, góp phần vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc. Ngày 29 tháng 7 năm 2009, tại Viện Khoa học xã hội Việt Nam, GS.TS Đỗ Hoài Nam, Chủ tịch Viện Khoa học Xã hội Việt Nam, thừa ủy quyền Chủ tịch nước trao tặng Huân chương Độc lập hạng ba cho GS. Đặng Nghiêm Vạn. Nhân dịp này, Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo, Viện Nghiên cứu Tôn giáo xin nồng nhiệt chúc mừng GS. Đặng Nghiêm Vạn, kính chúc Giáo sư cùng gia đình mạnh khỏe, hạnh phúc và tiếp tục đóng góp cho sự nghiệp nghiên cứu tôn giáo ở Việt Nam.

BBT